

T. C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİĞİ YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1. Bu yönergenin amacı, Trakya Üniversitesi bünyesindeki akademik birimlerde bilimsel yaratıcılığı, doğruluğu ve dürüstlüğü destekleyen ve bilimsel araştırma, geliştirme, uygulama ile yayın faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek kusurlu davranışları önleyecek genel ilkeleri belirlemek ve Trakya Üniversitesi öğretim elemanlarına ve öğrencilerine bir rehber oluşturmaktır.

Kapsam

Madde 2. Bu yönerge, Trakya Üniversitesi bünyesindeki akademik birimleri, öğretim elemanlarını ve öğrencileri kapsar. Trakya Üniversitesi bünyesinde yürütülen ve/veya tarafından desteklenen araştırma faaliyetlerinde görev alan diğer kamu ve özel sektör elemanları da, bu yönergenin hükümlerine uymak zorundadırlar.

Bilimsel Araştırma Etiğinin Gerektirdiği Hususlar

Madde 3. Bilimsel araştırma etik standartları, aşağıdaki hususları zorunlu kılar:

- a. Deneysel verilerin ve olguları ifade eden her türlü bilginin doğru ve yanlışsız sunumu.
- b. Araştırmacıların ve/veya yazarların haklarının tanınması ve gerekli beyanda bulunulması.
- c. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen verilerin ve bilgilerin, gizliliğine, korunmasına, bu verileri ve bilgileri temin eden kişi veya kurumların izin verdiği ölçüde ve şekilde kullanımına özen gösterilmesi.
- d. Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakların doğru kullanımı ve dağıtımı.

Bilimsel Araştırmada Kusurlu Davranışlar

Madde 4. Bilimsel araştırma etik standartları çerçevesinde kusurlu bulunan davranışlar aşağıda sıralanmıştır:

- a. Verileri ve/veya sonuçları değiştirmek veya gerçek dışı ve asılsız yaratmak.
- b. Başkalarına ait verileri, bilgileri, sonuçları, kısmen veya tamamen izin almaksızın ve/veya beyanda veya atıfta bulunmaksızın kullanmak.
- c. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen verileri ve bilgileri, izinsiz ve gizliliği ihlal edecek şekilde kullanmak.
- d. Yanıltıcı eser yayınlamak ve hileli patent başvurusunda bulunmak (katkısı olmaksızın yazarlar ve/veya mucitler arasında yer almak veya başkasına yer vermek, hak edilen yazarlık veya mucitliği tanımamak veya engellemek, çalışmayı incelemeyen ortak yazarlık olarak yayın yapmak, birincisine atıfta bulunmaksızın araştırma sonuçlarını ikinci defa yayınlamak, vb.).
- e. Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, üniversite mekanlarını, imkanlarını ve cihazlarını amaç dışı kullanmak.

Sorumluluklar

Araştırma Yöneticileri

Madde 5. Bilimsel araştırma yöneticileri, yönettikleri araştırma faaliyetlerinin en yüksek nitelikte ve bilimsel araştırma etik standartları çerçevesinde olmalarından, verilerin ve araştırma sonuçlarının düzenli bir şekilde toplanmasından ve saklanmasından, araştırma grubundaki araştırmacıların çalışmalarının ve elde ettikleri sonuçların karşılıklı kontrol edilmesinden, verilerin, sonuçların ve tasarımların tekrarlanabilir olduklarının kontrolünden ve en az 5 (beş) yıl boyunca saklanmasından birinci derecede sorumludur.

Madde 6. Bilimsel araştırma yöneticileri, araştırma grubundaki araştırmacılar ile hizmet ve destek veren personelin çalışmalarından birinci derecede sorumludur ve denetimi altında çalışan araştırmacı ve personele yükümlülüklerini ve sorumluluklarını açık bir şekilde bildirmek ve uymalarını sağlamakla yükümlüdür.

Tez Danışmanları

Madde 7. Tez danışmanları, bilimsel araştırma yöneticilerinin yükümlülük ve sorumluluklarını taşırlar ve öğrencileri için üstün nitelikli ve dürüst öğretim üyesi örneği oluşturmakla yükümlüdürler.

Araştırmacılar, Öğrenciler, Hizmet ve Destek Personeli

Madde 8. Araştırmacılar, öğrenciler, hizmet ve destek personeli, bilimsel araştırma etiği ve standartları hakkında bilgilenecek ve çalışmalarında bu standartlara uymakla sorumludurlar. Lisansüstü öğrencileri ile tıpta uzmanlık asistanları (araştırma görevlileri) , tez çalışmalarına başlamadan önce Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği konusunda bir eğitim kursuna katılmak zorundadırlar.

Anabilim Dalı Başkanları

Madde 9. Anabilim Dalı Başkanları, anabilim dalı öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği standartları hakkında bilgilendirilmelerinden ve anabilim dalında yürütülen araştırma faaliyetlerinde bu standartların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların Bölüm Başkanlığı'na bildirilmesinden sorumludur.

Bölüm Başkanları

Madde 10. Bölüm Başkanları, bölüm öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği standartları hakkında bilgilendirilmelerinden ve bölümde yürütülen araştırma faaliyetlerinde bu standartların uygulanması ile uyulmasının kontrolünden ve kusurlu davranışta bulunanların ilgili Dekanlık veya Müdürlüğe bildirilmesinden sorumludur.

Dekan ve Müdürler

Madde 11. Fakülte Dekanları ile Enstitü, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokulu Müdürleri, öğretim elemanlarının bilimsel araştırma etiği standartları hakkında bilgilendirilmelerinden, bu standartlarının yöneticiliğini yaptıkları fakülte, enstitü, yüksekokul veya meslek yüksekokulu bünyesindeki tüm birimlerde uyum içinde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanların Rektörlüğe bildirilmesinden sorumludur.

Rektör

Madde 12. Trakya Üniversitesi Rektörü, bilimsel araştırma etiği standartlarının Trakya Üniversitesi bünyesindeki tüm birimlerde uyum içinde uygulanmasından ve kusurlu davranışta bulunanlar hakkında gerekli işlemlerin başlatılmasından sorumludur.

Bilimsel Araştırma Etiği Komisyonu

Madde 13. Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Etiği Komisyonu, deneyim ve yayınları dikkate alınarak Rektör tarafından seçilen 5 (beş) asil ve 3 (üç) yedek öğretim üyesinden oluşur. Komisyon üyelerinin görev süreleri 3 (üç) yıldır. Komisyon üyeleri, kendi aralarında bir başkan seçerler.

Madde 14. Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Etiği Komisyonu, Trakya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından iletilen kusurlu davranış dosyalarını inceler ve rapor hazırlar, bilimsel araştırma ve yayın etiği kursları düzenler ve eğitimini programlar. Her takvim yılının son ayında, o yıl Trakya Üniversitesi'ne atanan akademik personel ve tez aşamasına gelen lisansüstü öğrencileri ile tıpta uzmanlık asistanları (araştırma görevlileri) bu eğitim kurslarına katılmak zorundadır. Eğitim kursları tüm akademik personele açıktır.

İşleyiş

Madde 15. Bilimsel Araştırma Etiği çerçevesinde kusurlu davranışta bulunanlar, bu davranışı gösteren belgelerle birlikte, Anabilim Dalı Başkanlığı, Bölüm Başkanlığı, Dekanlık veya Müdürlük aracılığı ile veya doğrudan Rektörlüğe bildirilir. Kusurlu davranışta bulunanın birim yöneticisi olması durumunda başvuru bir üst yöneticiye yapılır.

Madde 16. Kusurlu davranış dosyası, Trakya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından Bilimsel Araştırma Etiği Komisyonu'na iletilir. Komisyon, kusurlu davranış dosyasını ve ilgili belgeleri inceler, gerekli araştırmaları yapar ve bir rapor hazırlayarak Rektörlüğe sunar.

Madde 17. Kusurlu davranışın bildirilmesi, araştırılması ve incelenmesinde aşağıda sıralanan hususlara özen gösterilir:

- Kusurlu davranışı bildiren, kusurlu davranışta bulunan ve incelemelere yardımcı olan herkese, saygılı, eşit, önyargısız, duyarlı ve adil davranılır.
- İşlemler gecikmeye uğratılmaksızın süratle yürütülür ve bir tutanakla belgelenir.
- İşlemler en üst düzeyde gizlilikle yürütülür.

Madde 18. Bilimsel Araştırma Etiği Komisyonu tarafından kusurlu davranışın sabit bulunması durumunda, Trakya Üniversitesi Rektörlüğü tarafından Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği uyarınca ilgili Trakya Üniversitesi öğretim elemanları ile Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği uyarınca ilgili Trakya Üniversitesi öğrencileri hakkında disiplin soruşturması başlatılır ve ilgililer hakkında disiplin cezasının uygulanması durumunda aşağıda sıralanan kişi ve/veya kurumlara gerekli bilgi verilir:

- Trakya Üniversitesi dışındaki kurumlarda çalışanların kendi kurumları.
- Fon sağlayan ve/veya destek veren kurumlar.
- Ortak yazarlar ve araştırmacılar.
- Yanılıcı, kusurlu veya hileli sonuçlar içeren bildirinin sunulduğu kongre veya sempozyum düzenleme kurulu başkanı.
- Yanılıcı, kusurlu veya hileli sonuçlar içeren makalenin yayınlandığı dergi editörü.
- Kusurlu davranışta bulunanların geçmişte çalıştıkları kurumlar, destek aldıkları kurumlar, bildiri sundukları kongre ve sempozyumların düzenleme kurulları başkanlıkları, makale yayınladıkları dergi editörleri.
- İlgili meslek kuruluşları.

Madde 19. Trakya Üniversitesi bünyesindeki akademik birimler, bu yönerge hükümlerine aykırı olmamak ve Trakya Üniversitesi Senatosu tarafından onaylanmak kaydıyla, kendi alanlarındaki bilimsel araştırmalarda uyulması gereken etik kuralları içeren yönergeler düzenleyebilirler.

Yürürlük

Madde 20. Bu yönerge, Trakya Üniversitesi Senatosu tarafından onaylandığı tarihten itibaren geçerlidir.

Yönetim

Madde 21. Bu yönerge hükümlerini, Trakya Üniversitesi Rektörü yürütür.